

ne zalezujejo. Ptici naj se torej preživljajo in skerbno obvarujejo, ne pa preganjajo.

K sklepu nam je g. P. Schirnhofler še z gorko besedo na serce pokladal vnemo in vso mogočo skerb za povzdigo sadjereje; naštel je še enkrat razne koristi njene, ter konečno očitno izrekel, da mu je bilo posebno veselje, videti, kako smo ga zbrani učitelji radi in pazljivo poslušali. „Prepričal sem se“, je djal, „da vas je resnično brepenenje privabilo v Beč, učiti se, zajemati pri virih napredka, ter pridobiti si raznoverstne vednosti“. In s tem je bil g. docent skončal svoje uke. Gosp. načelnik se mu je v imenu vseh slušateljev za njegove poduke zahvalil, na kar je g. P. Schirnhofler med drugim še odgovoril: „Čas lanskega (1868.) in letošnjega (1869.) gospodarstvenega kurza bom vedno štel med najprijetnejše ure svojega življenja“.

Tudi pisavec teh verstic se mnogokrat spominja tistega blagega časa; pogosto si želi nazaj zlate ure svojega bivanja na Dunaji; ali nočejo se mu poverniti. Pod solncem, žalibog, pač res vse mine!

Metelko

slovenskem slovstvu.

Jaditi se, stark zürnen str. 24 t. j. jeziti se, jezati se, jeza v Junski dolini z nosnikom janza (cf. stsl. jeza), toraj jad Gift; ponemčeni gornji Korošci pravijo: sich giften. Slovani so ponemčevani v novi jezik sprejeli marsikaj iz svojega prvoznega p. se je zaderl er hat sich verrissen, je zabodlo hat verstoehen, zlo dober feindla guet, zlo hud feindla schlimm, in koliko je drugih tacih izrekov med nemškimi Korošci! — Za „jaditi se“ vernemo Korošci lahko stsl. gnjevati se, — v kranjskih bukvah je doslej nisem bral, — stsl. zürnen, korošk. schmollen, mocken, kranj. togotiti se; pognjevati se, gnjevanje, gnjevavec (cf. Jezičn. VI. VIII).

Leha str. 26, nekaj njive, nem. korošk. Lechen, isti del, ki se s slamicami nekako načerta, da kmetič prav seje, in načertanje se zove „das Anlechnen“ (Jezičn. IV, 48). Kar je med brazdama, se veli v Zilski dolini „rázkład“. — S šujco schräg str. 28; krog Gospe Svete (Maria Saal) sem slišal po ševi s pristavkom „lenker Hand (stsl. šujca) nach'n Rain aussí“. Od tod morebiti v podružnici moji vas Pošov nem. Possau, ali po ševi, nach dem Saum hinaus,

Se-li moški rodivniki pridevniški res po vsem Kranjskem glasio na »ga? Po Koroškem vsaj se sliši povsod e purum: dobrega, starega, mladega, in v moškem dajavniku emu, pač tudi amu in omu. Kaj pa, ko bi se Kranjci v tej reči približali Koroščem? Ne bilo bi to preveč; tudi Dainkovi spodnji Štajarci so na naši strani. Opira se ta želja na razloge, ki niso zaničljivi:

1. Ima naše narečje polglasnik » že tolikrat, da nobeno slovansko ne. Ako se pomnoži še po Kranj. »ga, »mu, stori brez potrebe to, da se tujec teže uči jezika našega, in da jezik sam za petje ni tako pripraven.

2. Polglasnik » se v teh dveh sklonih celó ne dá skazati v jeziku staroslovenskem, do katerega po Kopitarjevih neoveržljivih dokazih imamo mi kot pravi nasledniki prvo pravico; povsod se bere le ago, ego, omu, emu, toraj samo čisti glasniki. To spričujejo celó brizinski spominki.

3. Jaz bi želel, da se tudi v ženskem dajavniku pridevniškem poprimemo stsl. oblike ej, ktera krepko še živi pri 100.000 koroških Slovanih. — To se lahko doseže, in Kranjci bi ne bili na zgubi, marveč na dobičku gledé na druge narečja slovanske, ker oblike te niso izmišljene, ampak so popolnoma navadne.

Milar, Seifensieder, str. 49, je le pri severnih Slovanih iz milo, midlo; topir ali netopir je dobro razloženo, tako tudi merjasec (Prim. Dobrovský v naslednjem pismu; Mikl. Radic. ling. slov. netopyri vespertilio, compositum esse videtur e nētū part. praet. pass. a ni (etym. *rov* niti cf. *věstū* a *vid* — *têsto* a *tis* -) et pyri quod cum pero cognatum est, ut sit pro nētopyri i. e. avis junctis alis; Lex. ling. palæoslov. nerestī f. coitus, fortasse pro narastī cf. serb. rast, nsl. narasec, neresec verres, nerosec, merèsec, merjasec, nerist aper hung.) — Pečat str. 51 bolje menda s peku, peči; čest v stsl. obliki po srednjem Koroškem v navadi nam. čast; obresti, obrenčati etwas Ungesuchtes finden, v Zilski dolini (Gailthal). — Kranjski ratati str. 52 se glasi po Koroškem gratati, toraj iz nem. gerathen. L-kāt, morebiti l-kēt ali pravilniše lakēt od lok Bogen — Ellebogen (cf. stsl. lakūtī g. -ti m. cubitus, ulna, nsl. lakēt: sto lahti; lākoti f. hamus, curvatura rotae, ansa). Kazen na gorenjem Koroškem öffentliche Abgaben. Berluzgati im Wasser pritscheln, plätschern, v Zili ljazna, lezna Backenstreich. — Rovaš, roš str. 54 tudi pri nemških Korošcih Rosch (daher das Amt des ständischen Anreschers); veša je sicer Selbstfeind; namesti predolzege pribežališče naj se rabi stsl. pribežišče; kaj, čij pravita gorenji Kranjec pa Korošec, v Junski dolini in po dolenjem Kranjskem zmanjševavno kie; hinavec pravše: hinjavec. — Namesti hruščevac str. 55

pravimo hruškovce. — Poznič, Spätling str. 56, morebiti požnič? Požnjak je pri nas in pri Čehih Spätmoswiese.

Šolsko obzorje.

Iz Štajerskega od sv. Križa pri Slatini. Ker mislim, da bode maršikterega sodelalca na šolskem polji zanimivalo zvedeti kaj o učiteljski skušnji v Gradecu, naj tukaj nekatere črtice zapišem, kaj sem skozi en teden pri njej videl in slišal. Dospевši 16. aprila v glavno mesto, sem se željno oziral po znanih, posebno po Slovencih. Hodivši nekaj časa sim ter tje mi pridejo nasproti moji ljubljени tovarši. Protistranskih vprašanj nam ni manjkalo. Čudili smo se o velikem številu kandidatov, katerih se je oglasilo 72, in sicer 4 za meščanske, drugi za splošne ljudske šole. Slovencev nas je bilo 9, 2 za meščanske 7 za ljudske šole. 17. aprila ob 8. uri se snidemo v učiteljskem izobraževališču; polna soba nas je bila. Razna lica so bila tú od vseh mej Štirске. Nismo mogli vsi skupaj delati, torej so nas razdelili v dva dela, in dobili smo nalogo iz nemščine.

Vprašanja za kandidate meščanskih šol si nisem zapisal, pa toliko vem, da so bila prav težka.

Vprašanja pismenih nalog za kandidate ljudskih šol hočem nemško napisati, kakor smo jih dobili, da kaj na izvirnosti ne zgubé, namreč: Krieg und Frieden in ihren Wirkungen und Folgen, verglichen mit Gewitter und heiterem Wetter^a. Popoldan: 1) 9 Ctr. 60 Pf. einer Waare kosten auf 5 Monate Zeit pr. Ct. 56 fl. 70 kr.; bei barer Bezahlung pro anno 8 % Einlass gestattet, wie viel hat man für die ganze Ware bar zu bezahlen? 2) Jemand lieh 50 fl. durch 20 Tage und 60 fl. durch 30 Tage aus und er verlangt 2 fl. Interessen; zu wie viel Proc. hat er sein Geld angelegt? 3) Welches Gewicht hat ein gerader Kegel aus Gusseisen, dessen Seitenkante 10" und dessen Durchm. 12" beträgt? Das spez. Gew. des Gusseisens beträgt 7.2 und 1 K' Wasser 56.5 Pfd.? 4) In einem gleichschenkligen Dreiecke hat die Grundlinie 10" und ein Schenkel 16"; wie gross ist dessen Fläche? V torek 18. apr. zjutraj: 1) Warum muss man an die Volksschullehrer jezt grössere Anforderungen stellen? 2) Es ist die vollkommene Verwandlung der Insekten darzustellen. Popoldan: Risanje raznoterih podob.

Slovenci smo se tudi za slovenščino oglasili in smo dobili v sredo zjutraj spis: „Lepota v naravi“. Delali smo vsaki dan od 8. — 12. in od 2. — do 6. ure. 19. apr. popoldan se je začelo ustmeno spraševanje za kandidate meščanskih šol, 20. apr. pa za kandidate ljudskih šol. Razdeljeni smo bili v skupke po 6. Ustmeno spraševanje je trajalo do 9. maja. Kandidatje, kateri so bili od bližave železnice ali Gradeca, so šli po pismenem delu domú, oddaljeni so pa prišli prvi na versto. Ustmeno spraševanje je bilo pri vsakem skupku naj prej iz veroznanstva, drugi popoldan od 3 — 8 tudi do 9 iz drugih naukoy; v jutro potem pa praktične vaje v šoli 2. in 4., ali 1. in 3. šolskega leta, v telovadnici v telovaji s šolarji in zadnjič igra na gosli, orgle in petje, za tiste, ki so se oglasili. Pri ustmenem spraševanju je vsak dobil iz vsakega nauka tri vprašanja. Uk in odgojo je spraševal g. ravnatelj Adam, potem je bila delitev v sekcije. 3 kandidatje so ostali pri prvi sekciji, drugi trije so šli k drugi, ktere je ravnatelj iz-